

Pe pošli prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »

V upravnštvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » » 6 » — »
mesec » » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 37.

V Ljubljani, v ponedeljek, 16. februarija 1903.

Letnik XXXI

Kaj nas briga Avstrija!

Dunaj, 15. sveč.

Minoli teden je grof Julij Andrassy v ogrski poslanski zbornici govoril za nemški poveljni jezik v skupni armadi. Rekel je: Ako Ogrji, recte Madjari, zahtevamo v ogrskih polkih ogrski, recte madjarski poveljni jezik, potem z isto pravico Čehi zahtevajo češki poveljni jezik za češke polke in Poljaki za poljske. V tem oziru moramo brez ovinkov pritrditi grofu Andrassyju, in sicer iz praktičnih razlogov. Brez skupnega poveljnega jezika, ki pa se bistveno loči od polkovnega, bi bila skupna armada babilonski stolp zmešnjave in za bodočnost, osebno pa ob času vojske nemogoča. Kar smemo in moramo zahtevati, je, da častniki in podčastniki znajo in spoštujejo polkovni jezik, ki je neobhodno potreben za izvežbanje in vzgojo vojakov, ako smemo govoriti tudi o vojaški vzgoji.

Grof Andrassyjev je posebno mej Košutovci vzbudil največjo ogorčenost. In ko je drugi dan ministerski predsednik pl. Szell zagovarjal Andrassyjevo načelo, nastal je vihar na levici, kjer so klicali: Kaj nas briga Avstrija!

Ta medklic naj bi si avstrijski državniki in poslanci dobro zapomnili. V Silvestrovi noči ste vladi podpisali avstro-ogrsko pogodbo za nadaljnjih 10 let. Da morejo Ogrji v denar spraviti svoje surovine, žito in živino, mora Avstrija žrtvovati svojo industrijo in po ogrskih zahtevah uravnati carinsko politiko. Da Ogrji govorijo prvo besedo v državi in v imenu države, mora Avstrija plačevati dve tretjini troškov za armado in skupne urade. Da more ogrska »Adria« procvitati, so mnogim parnikom avstrijskega Lloydja pristanišča zaprta. Ker Ogrji zahtevajo, Avstrija ne sme graditi železnic, kedar in koder bi hotela. Ker imamo še vedno realno unijo, morajo v vseh najvažnejših uradih sedeti tudi Ogrji. In sedaj kričijo Košutovci: Kaj nas briga Avstrija!

Svojim sosedom moremo pač mirno odgovoriti: Kaj bi bilo z državo, kaj bi bilo z deželami pod krono sv. Stefana, ko bi se avstrijski zastopniki postavili na stališče: Kaj nas briga Ogrska! To stališče je protidinastično, protidržavno, revolucionarno. Mi le obžalujemo, da je vladna večina v ogrski zbornici molčala na take izbruhe

starega sovraštva proti Avstriji ali pa jih morda na tihem še odobraval.

A komaj je pretekel teden, že kličejo isti madjarski šovinisti: Avstrija čuješ, mi smo tudi šetukaj! In sklicujejo se na isti zakon, ki ustvarja realno unijo, ki določa pogodbo mej Avstrijo in Ogrsko.

Minoli petek je avstrijska zbornica sklenila načrt zakona glede konverzije. Vsi govorniki so naglašali, da je ves dolg v znesku 5026 milijonov avstrijski dolg. Leta 1867 Ogrji o tem dolgu niso hoteli slišati, niso ga priznali; le »iz milosti«, da Avstrija ne izdahne pod bremenom dolgov, so prevzeli prispevek v znesku 29.188.000 gld. v poplačilo obresti. A tudi ta svota ne odgovarja pragmatični kvoti 70 : 30, marveč od skupnih obresti naložili so 25 milijonov na rame Avstriji in ostanek razdelili v razmerju 70 : 30. Ogrji so torej plačevali le 23,86 odstotkov. Vse druge dolge so prepustili Avstriji, ki jih danes več ne briga. V poplačilo starih zastavnih listin mora Avstrija plačevati 25,5 milijona na leto, a Ogrji so »iz milosti« priznali le 300.000 kron na leto. Sicer pa zakon z dne 24. grudnia 1867 jasno govori, da je označeni dolg avstrijski in da ga Avstrija konvertuje ali amortizuje, kedar in kakor hoče.

Pač pa imajo Ogrji v smislu § 6. zakona z dne 24. grudnia 1867 pravico, da svoj prispevek k obrestim državnega dolga zmanjšajo, ako odplačajo na kapitalu. A to se more zgoditi le na podlagi obrestne mere 4,2 odst., ne pa 5 odstotkov. Ako n. pr. Ogrji izroče Avstriji za milijon 4,2 odstotne rente, zmanjša se njih letni prispevek za 42.000 kron. In če ogrska vlada za ta milijon rente dobi cenejši denar in ima dobiček, to nas ne briga, ker to je ogrska stvar.

Toda ogrska vlada in njen parlament sodita drugače. Tudi o tem sta se v Silvestrovi noči pogajala dr. pl. Körber in plem. Szell, a vse kaže, da se nista zedinila in da je to vprašanje — za vladi — še nerešeno. Konečno ste vladi to vprašanje izločili iz pogodbe, s katero tudi ni v bistveni zvezi. Skratka: Od konverzije avstrijskega dolga bi tudi Ogrji radi imeli dobiček. Tu pa ne kličejo: Kaj nas briga Avstrija! Kaj nas briga o sklepi avstrijskega parlamenta! Ogrji sedaj priznajo svoj dolg v znesku 1406 79 milijona in ga hočejo povodem konverzije

zmanjšati za okroglih 200 milijonov ali letni obrestni prispevek za okroglih 8 milijonov kron. Ogrom moramo priznati, da znajo dobro računati in izrabljati avstrijske stiske in zmede v svojo korist.

In koliko krika je sedaj v madjarskem časopisju in v ogrski zbornici proti »perfidiji« avstrijske zbornice. Včeraj je Košutovec Barta v ogrski zbornici nečuvno napadal avstrijsko vlado in zbornico, češ, da se hoče Avstrija s konverzijo okoristiti na škodo Ogrske.

Ministerski predsednik pl. Szell je tolažil razkačeno opozicijo, da avstrijska vlada ne konvertuje vsega dolga. To obljubo in zagotovilo je dobil od avstrijske vlade.

Finančni odsek gosposke zbornice je že v petek soglasno odobril sklep poslanske zbornice glede konverzije. Jutri gotovo gosposka zbornica odobri načrt zakona brez premembe. Gotovo pa je tudi, da avstrijska vlada ustreže ogrskim zahtevam in konvertuje le 3620 milijonov. Ogrji tako hočejo, ker jih Avstrija le tedaj briga, ko ji režejo kožo s hrbita.

Parlamentarni poslovni načrt.

Tekoči teden se bodo vršile v dunajskem parlamentu zelo važne razprave. Za prvim branjem tiskovnega zakona pride namreč bržkone že v torek na vrsto drugo branje vojne predloge, za katero je v vseh parlamentarnih strankah največje zanimanje. Vladni in polvladni krogi trdijo, da je vsprejem tega zakona zagotovljen, v parlamentarnih krogih se pa trdi, da vlada zakona še nima v rokah, ker je glasovanje mnogih odločujočih strank odvisno še od tega, kako se bo vojna uprava ozirala na mnoge opravljene želje, ki se dajo izvesti, ne da bi pri tem kaj trpela moč armade. — Mej drugim branjem vojne predloge se vrše pogajanja med vlado in Čehi o tem, kako bi se dala prebiti stena, ki loči parlament od proračuna in pogodbe. Določiti se mora pri teh konferencah tudi, naj se li prizna prednost pogodbi ali proračunu. Če se zgodi prvo, o čemur se ne dvomi v parlamentarnih krogih, se izvolita takoj pogodbeni in carinski odsek, ki bota oba zborovala v permanenci. — Odsek za premembo poslovnika bo zboroval tekoči teden ter skušal izdelati načrt, s kakoršnim bi bile zadovoljne vse stranke, in s tem pokazal vsaj nekaj pozitivnega vsepa. Seveda se mu to bržkone ne posreči; to je pokazalo že prvo branje. Največ prijateljstva ima še predlog, naj se zvišajo dnevne poslancev na letnih 7000 K, predsednika na 36 000 K, podpredsednikov pa na 24 000 K.

Kršč. socialci in vojna predloga.

Krščanska socialna stranka v državnem zboru je sedaj definitivno sestavila zahteve na vojno upravo, od katerih izpolnitve je odvisno glasovanje stranke pri drugi razpravi o vojni predlogi. Zahteve so sledeče: 1. Najširši obzir na edine kmečke sinove pri oprostitvi od vojaške službe. 2. Oprostitev domobrancev od zadnje orožne vaje najse izvede tekom treh let. 3. Armado naj zalagajo izključno le producenti brez posredovalcev. Od tozadevnih določenih obljub je odvisno postopanje kršč. soc. stranke napram vladni predlogi.

Venezuelski razpor definitivno poravnani.

Glasom poročila iz Washingtona so v četrtek zvečer podpisali zastopniki velesil in Venezuele zapisnik o sklepnem dogovoru glede znanih tirjatev. Venezuela po tej pogodbi načelno priznava opravičenost tirjatev Nemčije, Anglije in Italije. O zahtevah glede osebne in stvarne škode posamnikov bodo razsojale mešane komisije v Caracasi, v katerih bodo zastopane velesile in Venezuela. Če se zastopniki ne morejo zediniti glede predsednika, imenuje ga predsednik Roosevelt. Odškodnina Italiji, ki jo zahteva izza dobe revolucij l. 1898 do 1900, je že sedaj definitivno določena v znesku 2 milijona 810 255 bolivarov. Z Nemčijo je sklenila Venezuela posebno pogodbo, ki mej drugim določa, da mora dotična mešana komisija biti imenovana do 1. maja, da se s 1. marcem prične plačevanje 30% carinskih dohodkov na račun skupne odškodnine, zaplenjene ladje se vrnejo Venezueli, odpravi blokada in obnove trgovinske pogodbe. Za slučaj pa, da bi Venezuela ne odračunavala redno 30% carine, se obveže Venezuela, da prepusti velesilam vse carinske dohodke v pristaniščih La Guaira in Puerto Cabello.

Poraz belgijskih liberalcev.

Silno vroč boj se je bil minuli teden v belgijski zbornici med alkoholisti in protialkoholisti. Mej prve spadajo v Belgiji, kakor menda tudi povsod drugod, liberalci in socialni demokrati. Boj se je bil po poročilih iz Bruselja od 12. do 15. t. m. ob 8. uri zjutraj, tako dolgo je namreč trajala seja, v kateri so razpravljali o nujni vladni predlogi glede zvišanja davka na alkoholne pijače od 100 na 150 frankov pri hektolitru in odprave carine na kavo. Liberalci in socialni demokrati so hoteli z divjo obstrukcijo preprečiti ta načrt, a večina in vlada sta vztrajali v boju do konca. V petek in soboto je predsednik za nekaj ur prekinil seja, da so se poslanci nekoliko odpočili, v soboto so od 3. ure popoldne zborovali brez odmora do nedelje zjutraj ob 8. uri. Zbornica je vkljub vsemu nasprotstvu s 83 proti 24 glasovom sprejela vse točke vladne predloge in s tem

LISTEK.

Slovaška omladina.

Novela. — Spisal Svetozar Hurban Vajansky.

Poslovenil V. P.

(Dalje.)

V.

Pri Ravnem so se zopet sešli mladeniči. V velikem samovaru je šumela vroča voda, podobno so kipele in šumele i mlade mišli.

»Mislim, da je bilo že dovolj zabav; od samega sladkorja ne živi človek«, dejal je mrmravo Lacko. »Moramo začeti nekaj resničnega, realnega. Tukajšnje občinstvo smo razgibali, ne pustimo torej nihala, da bi se ustavilo!«

»Potem ne smemo imeti zraven šaljivega Pinkavka«.

»Zakaj? Ravno Pinkavek je za nas mnogo vrednej; on seje tam, kjer še nikdo ni. Rokodelske mladine, katero tako zane-

marjamo, se je lotil on. Pridobil si jo je že. Cel načrt si je naredil.«

Pinkavek se je zasmel. »Neumnosti, neumnosti! Zbral sem okoli petnajst rokodelcev v družbo — dva tedna govorim že z njimi, pa vidim, da so zelo zmogni fantje.«

Splošno radostno iznenadenje je žarelo z mladostnih lic. Ravno je odprl oči. Na kaj takega še ni pomislil. Ni znal poiskati ljudi, pa ti ga tudi niso našli v njegovih dveh od tobaka in kave smrdečih sobah.

Kralovský je stisnil desnico vrlenu Pinkavku. »Dobro, izvrstno, brat. Moramo ceniti svoj narod in sicer tam, kjer je glavna njegova opora«.

Naša mladina se je zopet vrgla z navdušenjem na narodno agitacijo. V delavnicah so se odzvale narodne pesni, cela zaloga slovaških knjig se je razprodala v kratkem času. Zavodje je začelo misliti. Ena misel je plodila drugo. Živejši duh je za-

vladal v občinstvu. Mladeniči so opozorili meščane na stara pozabljena društva — priprave v osnovanje novih so bile hipoma dovršene. I stari Andrej je povabil sosede k posvetovanju o ustanovitvi vzajemne hranilnice; hkrati so ustanovili mestno slovaško knjižnico in čitalnico.

Nedelje sta prebila mlada prijatelja Lacko in Stefan v hiši Kralovskega. Linica se je izogibala mladeničema. Ognji njenih občutljivih prsij so se vžgali nanagloma — pa naenkrat jih je polila mrzla voda. A ogenj je še tlel. Njene krasne, globoke oči so se bleščile, ko je poslušala mladeniče, kako razodevajo njenemu očetu, staremu vojaku, svoja dela, kako se vesele novih uspehov, kako radostno se bore, kako krepko zmagujejo nad filistersko boleznijo svojih nasprotnikov. Pa njeno radost nad samostnim delovanjem vrlih mladeničev je kalilo čustvo lastne ničnosti, lastne slabosti. Ako bi znala čutiti kakor oče! Ta je skomizgal pri vsakem močnem izrazu ognje-

vitih pripovedovalcev z ramo, izpil čašo vina in začel dokazovati, da smo mi ljudje le opice, sicer ne v naravnem, divjem stanju, pač pa odete in nališpane za »Affentheater«.

»Seveda, piska na svojo posebno piščalko«, rekel je v podvečer v vrtni kolibici, ki je bila obrastena z bujno trto. Krasni čopi poluzrelih grozdčev so viseli izpod strehe, od straneh so pa gledale modre in zlate grozdne jagode izza temnozelenih listov. »Ti na primer, Lacko, trobiš vedno o junastvu, o hrabrosti, o delavnosti — pa pri tem, kaj si sploh? Dijak — neizkušen dijak!«

»Ki pa vendar ni še nikoli bežal pred sovražnikom. Sploh pa, oče, niti dijak nisem, marveč le tvoj hlapec! Počakaj, kaj še doživiš ob meni!«

Solnce se je nagibalo za gore. Njegovi zadnji žarki so predrl skozi temnozeleno sveže trte, in so osvetljevali lepo, nekoliko blede lice mlade deklice, ki je sedela nasproti mladeničema. (Dalje prih.)

na celi črti porazila liberalno-soc. dem. obstrukcije. — Posebno važna je določba v načrtu, da se velik del novih dohodkov nakloni občinam.

Iz brzojavk.

Tretji nižjeavstrijski katoliški shod je sedaj definitivno določen na 10. in 11. maja v veliki godbeni dvorani na Dunaju; pet sekcij: organizacija, socialne zadeve, šolstvo, časnštvo in katoliško življenje, je že osnovanih. — Katoliški učitelji pri Kärberju in Hartlu. Deputacija katoliškega učiteljskega društva za Avstrijo je bila v petek pri ministrskem predsedniku in naučnem ministru. Vodila sta jo poslanca dr. Kalthrein in dr. Tollinger. Vložili in priporočili so prošnjo za zboljšanje gmotnih razmer. Pri tej priliki je izjavil Hartel, da v nastopu katoliškega učiteljskega in opaziti onega nemirnega duha, ki se žal opaža na drugi strani. — Moravski namestnik odstopi? »Politika« javlja, da v kratkem odstopi moravski namestnik grof Zierotin. Naslednik mu bo Kärberjev zaupnik v notranjem ministerstvu. — Poraz socialne demokracije v Knittelfeldu. Lani z ogromno večino izvoljeni socialni demokrati so letos propadli na vsi črti. Izvoljeni so v občinski svet sami nesocialisti. — Ustaja v Maroku. Iz Melile javljajo, da se je pretendentu posrežilo priti v glavno mesto Fez, kjer se je mudil nekoliko ur. Naslednjega dne je prišlo do bitke. Čete sultanove so bile tepene in so se morale umakniti v Fez, izgovivše več topov. Pretendent se nahaja sedaj samo štiri ure od mesta. — Kitajska cesarica živi. Iz Port Artura poroča ruska agentura, da je kitajska cesarica »smrtni dan«, t. j. 7. februarja sprejela diplomatsko zastopstvo. — Buri in Angliji. Barski generali Botha, Delarey in Smits so soglasno odklonili mesta v zakonodajnem svetu, ker vedo, da bi to ne bilo v korist dežele. — Revolucija v kapski koloniji. Mej afrikanci in lojalisti v kapski koloniji je prišlo do odkritega razdora. Pri Chamberlainovem dohodu v Graafreinet se je to očitno pokazalo. Somišljeniki Scheepersovi javno nosijo revolucionarna znamenja. — Razpor mej Vatikanom in Francijo. »Echo de Paris« javlja, da je francoska vlada imenovala tri škofe, ne da bi stopila v tej zadevi v kak dogovor s papeževim nuncijem v Parizu. To se smatra za prvi korak za odpoved konkordata. Kajpada noben imenovanih brez papeževega dovoljenja ne sme zasesti škofovske stolice. — Regulacija uradniških plač na Ogrskem. Vlada namerava zvišati plače vsem državnim uradnikom razun ministrov ter potrebuje v to svrhu 17½ miliona kron.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. februarja.

Vojna predloga v državnem zboru. P. n. člani »Slovanske zveze« se uljudno prosijo, da se polnoštevilno udeležijo vseh tateških sej poslanske zbornice, ker utegne priti do zelo važnih odločitev. Predsedstvo »Slovanske zveze«.

Slovenski akademiki na Dunaju in jubilej sv. očeta. »Slov. kat. akadem. društvo Danica na Dunaju« priredi v četrtek, dne 19. febr. slavnostni večer v proslavo 25. letnice sv. Očeta Leona XIII. s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Tu es Petrus. (Haller). 3. I. slavnostni govor. (A. Sušnik). 4. Papeževa himna. (Thielen). 5. II. slavnostni govor. (Fr. Rebol). 6. Papeževa himna. (Foerster). V nedeljo 22. febr. pa bode ob 9. uri slovesna sv. maša s slovenskim petjem in slov. govorom v kapeli akad. »Marijanske kongregacije pri Jezuitih. (I. Universitätsplatz).

Strossmayerjev jubilej. Dne 19. t. m. slavi biskup Strossmayer 65letnico mašništva.

Ricmanje in »Edinost«. Dobili smo poročilo o ricmanjskih zadevah iz zanesljivega vira, katero obsoja poročilo v »Edinosti« kot jako neresnično. Tako n. pr. je »Edinost« popisovala, kako junaško da se je neki umirajoči mladenič na smrtni postelji branil »latinskega« duhovnika. To ni res, ampak umirajoči je prosil, naj pošljejo po gospoda v Boršt, pa mu niso izpolnili zadnje želje. Orok nahujskani ljudje niso dali krstiti. Onih 70 žandarjev, kateri so iz »Edinosti« prišli v vse liste, v resnici ni: prvič jih je bilo 13, drugič 22. Štirje so bili 14 dni v Borštu. Med domačim dobrim ljudstvom je zbudilo največje ogorčenje obnašanje nahujskancev, ko je prišel g. Krančič, vrl slovenski duhovnik, v Ricmanje. Med

njegovo sv. mašo so žvižgali, vriskali in se amejali. Neko ženo, ki je bila pri sv. maši, so zunanji čakali in jo hoteli tepsti. Tako je ricmanjsko »pravoslavlje« v resnici.

Volitve v celjski okolici. Ker je zavedno slov. ljudstvo zvedelo, da mislijo celjski Nemci v svoji grabežljivosti naskočiti občino okolice celjske, tako da bi dobili v njej gospodarstvo ter na ta način odtrgali okolici potom inkorporacije najboljše davkoplačevalce, se isto pripravlja z vso vmeno na prihodnje volitve. Vsako nedeljo se prirejajo ljudski shodi po okolici, kjer se ljudstvo poučuje in se mu odpirajo oči pred nemško nesrečo. Včeraj je bil tak ljudski shod v Sp. Hudinji, ki je bil, kakor prejšnji, prav dobro obiskan.

Imenovan je avskultantom pravni praktikant g. Anton Avsecc.

Deželno sodni nadsvetnik dr. Vojska. V Novem mestu je včeraj umrl deželno sodni nadsvetnik v pok. g. dr. Vojska. Pogreb bo jutri.

Notar Martin Kocbek. Iz Konjic se nam piše: Kakor smo že poročali, je v sredo okoli 9. ure zjutraj umrl od mrtvouda zadet notar g. Martin Kocbek. Truplo blagega rajnega smo v petek pop. spremljali izven trga in potem so ga odpeljali v Radgono in je bil tam v soboto pokopan. Sprevod je bil javna manifestacija spoštovanja, katero je užival rajni v Konjicah. Udeležilo se je pogreba 8 duhovnikov, vsi c. kr. uradniki, tržani in zastopniki raznih občin. Bil je v resnici blag človek, značajan narodnjak, vse skozi plemenita duša. Mili Bog naj mu sedaj poplača vse, kar je dobrega storil.

Častni član. Prostovoljno gasilno društvo v Skolji Loki je izvolilo pri svojem rednem občnem zboru dne 15. t. m. posestnika in trgovca, gospoda J. N. Kocelija enoglasno svojim častnim članom za zasluge, katere si je pridobil v teku 27letnega vpešnega in neprekinjenega delovanja kot društveni blagajnik.

Denarja ne dobe. Izmed gg. komisarjev, ki so bili že meseca junija lanskega leta določeni za štetje ljudskega premoženja, smo dobili dopis, da denarja ne dobe, dasi so že decembra meseca prošlega leta morali poslati pobotnico. Ker marsikateri dotičnih gospodov rabi denar, se priporoča nekoliko hitrejša rešitev tega denarnega vprašanja.

Ovaduštvo cvete posebno med celjskimi Nemci. Kjer le najdejo priliko, pa blatijo pri oblastih bodisi slovenske uradnike, bodisi slovenske duhovnike. Da je ta njih posel vspešnejši, pošiljajo svoja ovaduška poročila zakotni »Deutsche Wacht«. Ni je številke tega umazanega lističa, v kateri ne bi blatili navzgor kacega Slovenca. Takemu postopanju bi se moralo korenito odpovedati s sodnimi koraki. Zadaji čas je že, da se uvede novi tiskovni zakon, ki ima odvzeti judikaturu porotnim sodiščem. Zlasti dobro bo to za Celje, kjer ima nemški listič vso svojo zaslonbo v nemških porotnikih, ki urednika vahtarice ne obsodijo, če tudi je krivda še tako jasno izkazana. Kako na debelo so blatili v »Deutsche Wacht« slovenskega avskultanta Rudolfa Potočnika, kaže zadnja vahtarica, ki preklicuje vse žalitve, koje je spisala zoper navedenega avskultanta. Čprav so se zanašali na nemške porotnike, vendar so sprevidele — seveda s tožbo prisiljeni —, da je boljše preklicati. Upamo, da se bode v dobi novega tiskovnega zakona to večkrat zgodilo, — ali pa bodo morali biti ovaduhi bolj previdni in bolj ponižni. Potem jim bo seveda zmanjkalo gradiva — in vahtarica bo zlezla v nič.

Pravico javnosti je priznala vlada za dobo tekočega šolskega leta 1. in 2. razreda idrijske realke in obenem priznala reciprociteto razmerje.

K obletnici februarjskih dogodkov v Trstu. Nekaka posebna ironija tiči v tem, da je tržaški municipij, valed priganjanja od socialistične strani, postavil lanjskim žrtvam generalnega štrajka v februarju mesecu — spomenik. Danes se vzdiguje v bližini cerkvice ob oglu 2. oddelka tržaškega pokopališča, nad trupli naših žrtev: Boneta, Ivančiča, Lavrenčiča, Klanjšiča, Vidjaka, Glivarja, Mraka, Grega itd. 3 in pol metra visok etruški steber, na koncu prelomljen, ki naj priča bodočim rodovom o naivnosti naših ljudi, ko so se dali zavesti od brezvestnih agitator-

jev v prve vrste gibanja, katero bi se imelo rešiti na vse drugem polju in ob sodelovanju činiteljev, ki so tedaj premalo storili, ki pa sedaj hočejo popraviti svojo brezbržnost z bizantinizmom, — kateri pa žal, mrtvecev ne more poklicati v življenje... Krasen spomenik, vse polno cvetja in vencev. Vsa politična društva tekmujejo s tem, da ne zaostanejo za kapitalisti na magistratu. Društvo »Patria« (človeku se usiljuje istovetnost imena z irendentističnim društvom »Patria« v Milanu, ki je nedavno izdala oni famozni list v proslavo Oberdanka) je hotelo izdati poseben proglas na občinstvo, a vlada ga je zabranila. Je moralo biti že zelo hudo! Sicer pa je »Patria« dala na mesto tega razdeliti precejšnjo svoto zaostalim žrtev, kar je vsekako hvalevredno. Tržaški magistrat, razna društva itd. se prekašajo v tem, da položijo čim dragocenejšo venco na skupni grob žrtev, a vladni organ »Triester Zeitung« poziva občinstvo, naj o demonstraciji — proti vladi — na grobovju pokaže, da nima nič skupnega z onimi delavskemu gibanju tujimi elementi, ki so lani ob tem času povzročili toliko nesreče. Da vidimo, ali se posreči soc. demokratom vsaj v mirnih časih, ko imajo pred seboj popolni načrt, vzdržati red nad delavskimi masami, da jih ne infiltrirajo tuji vplivi! Mi mislimo, da ta naloga ne more biti pretežka, dasi prelahka tudi ni.

— **Ustrelil se je v srce** v Gorici četovodja 47. pešpolka Schober, star 24 let. Bil je takoj mrtev.

— **Boj spomlad z zimo.** Na Smarni gori so včeraj izletniki trgali zvončke in druge cvetice, oznanjevalke spomladi. Nekateri so bili tako srečni, da so dobili tudi že vijolice. Danes po noči pa je zapadel sneg.

— **Okrađeni duhovnik.** Duhovniku Karlu Pesešcu v ulici Sv. Petra je bilo ukradenih več rečij: obleke, obuvale, suknje itd. Eno suknjo tega duhovnika in suknjo Belingerjevo so našli potem na Rojicah vsi smečkani.

— **Namesto v Ameriko v smrt.** Truplo, katero so našli v neki jami blizu Bazovice, so spoznali in je mrtvec 60-letni Ivan Kovač. Dne 24. avgusta min. leta oddaljal se je bil isti od doma in dejal, da gre v Ameriko.

— **Umrli je znani lovec agent g. Pogachnik** v Šiški. — V kapucinskem samostanu v Gorici je umrl č. o. Mavricij Kukovič.

— **Mestna nižja realka v Idriji** je sklenila 14. t. m. prvi tečaj šol. leta. V I. razredu je bilo 53 učencev. Izmed njih je dobilo 4 odliko, 29 prvi red, 16 drugi in 4 tretji red. V II. razredu je bilo 38 dijakov. 4 so dobili odliko, 23 prvi red, 10 drugi red in 2 tretji red.

— **Drevo je ubilo posestnika** Platinškega iz Levea pri Celju. Ko je dne 14. t. m. sekal v svojem gozdu drevje, mu je izpodsekano drevo padlo tako nesrečno na glavo, da je bil na mestu mrtev. Pokojni je bil zaveden slovenski okoličan ter obče spoštovan mož. Več časa je bil tudi »rihter« selške občine Levea. N. v. m. p.!

— **Ubil se je v Celju** pletarski mojster Melhijor Kronovšek. Sel je včeraj v nedeljo zjutraj še ob temi po hodniku, odkoder vodijo stopnice v klet. Ker ni pazil na te stopnice, se je izpodtaknil in padel v klet. Njegovi ljudje so ga šele čez delj časa pogrešali in ga šli iskati. Ko so ga našli, je bil že mrtev. — Pokojni je bil slovenski obrtnik.

— **Voz preko trebuha** je šel 15letnemu sinu Ig. Kijunu iz Bukovice. Deček je bil tako poškodovan, da je umrl še tisti dan.

— **Iz Renč.** Na mesto pok. g. Antona Bajca je imenoval kuratorij obrtne nadaljevalne šole za zidarje v Renčah definitivnim voditeljem na tej šoli g. Rudolfa Vižintina, učitelja tamkaj, in drugim učiteljem g. Urha Pavlico.

— **Ženska bolnišnica v Novem mestu.** Zastop zdravstvenega okrožja v Novem mestu dobil je zdaj načrte za žensko bolnišnico, katero hoče zgraditi s pomočjo dežele in drugih prijateljev. V bolnišnici bo prostora za 60 bolnic, stanovanje za usmiljene sestre in zdravnike, ter prostori za gospodarstvo. Bolnišnica bode stala na severni strani mesta nad takozvanim »Strmim bregom« s krasnim razgledom proti jugu na Gorjance. Stroški stavbe so proračunjeni na okroglih 210.000 K, stavišče bode stalo 5700 K, notranja oprava okoli 30.000 K.

— **Na novomeški gimnaziji** se je dovršil prvi semester v soboto 14. t. m. s sledečim vpehom: V prvem razredu: odličnjakov 8, prvi red 24, drugi red 9, tretji red 4. — V drugem razredu: Odličnjaki 4, prvi red 31, drugi red 11, tretji red 3. — V tretjem razredu: Odličnjaki 2, prvi red

25, drugi red 10, tretji red 2. — V četrtem razredu: Odličnjak 1, prvi red 16, drugi red 8, tretji red 6. — V petem razredu: Odličnjak 1, prvi red 12, drugi red 5, tretji red 5. — V šestem razredu: Odličnjak 1, prvi red 11, drugi red 3. — V sedmem razredu: Odličnjak 1, prvi red 24, drugi red 4. — V osmem razredu: Odličnjaki 2, prvi red 3, drugi red 2, tretji red 1.

— **Stavka pri gradnji predora v Karavanke.** V St. Jakobu v Rožni dolini stavka okoli 1000 delavcev pri gradnji železniškega predora skozi Karavanke. Delavci so izjavili, da ne morejo delati v predoru po 12 ur na dan.

— **Samomor nadučitelja.** Obesil se je nadučitelj v Donavici na Stajerskem Jožef Geosich. Omračil se mu je duh.

— **Redarja v Šiški zabodel v vrat.** Včeraj zvečer je v Spodnji Šiški do sedaj neznan storilec od zadel napadel občinskega redarja Antona Miheliča in ga z nožem zabodel v vrat. Mihelič je v nekih stranskih ulicah prižigal luč, ko se je neznanec priplazil blizu in izvršil zločin. Redar Anton Mihelič je težko ranjen. Napadalca iščejo sedaj orožniki.

— **Laški delavci** že prihajajo preko Pontella v Avstrijo.

Ljubljanske novice.

Občni zbor k ljublj. delavskega konsumnega društva se je vsilil včeraj dopoldne v društvenih prostorih ob izredno številni udeležbi društvenikov. Otvoril in vodil ga je znano spretnostno načelnik g. V. Bahar, tajniško ozir. blagajniško poročilo sta podala gg. L. Kotnik in Jos. Zajc. Iz skrbno sestavljenega tajnikovega poročila posnamemo, da se je odbor vsestransko trudil, da ustreže željam in zahtevam društvenikov glede blaga, postrežbe in prostorov. V udobnost članov, katerih je bilo koncem minulega leta 230, je poskrbel odbor za gorka jedila ter v to svrhu uredil kuhinjo, v njih razvedrilo je prirejal nedeljske zabavne večere, ki so bili vsi prav dobro obiskani, posebno pa še Miklavžev in dva božična večera. Društveno obletnico je, kakor običajno, praznovalo društvo s sv. mašo na Rožniku, pogreba prerano umrlega društvenega velikega dobrotnika kardinala Missie se je pa po odobrovem naročilu udeležil načelnik g. Bahar. K sklepu poročila omenja smrti dveh najboljših in obče priljubljenih članov, obeh Jurijev Konačan. V znak sožalja so se na predsednikovo povabilo dvignili s sedežev vsi društveniki. — Sploh se razvili iz tajnikovega poročila, da je društvo v minulem letu izredno napredovalo v vsakem oziru, soglasna odobritev poročila pa je pričala, da so tudi člani vsestransko zadovoljni z odborovim delovanjem. — Iz blagajnikovega poročila posnemljemo te-le zanimive podatke: vplačane deležne vloge znašajo 5041 K 10 v, prometa je bilo nad 68 000 K, društvena aktivna znašajo 12 978 K 32 v, pasiva 11 213 K 69 v, torej čisti dobiček 1764 K 63 v, ki se po nadaljnjem sklepu občnega zbora ves razdeli med društvenike po razmerju izkupljenega blaga. Tudi to poročilo se je vsestransko odobrilo ter po poročilu članov nadziralnega odseka gg. Ivan Pliberšek in Ant. Škof dal odboru absolutorij ter soglasna pohvala z dvigajenjem s sedežev. — Pri dopolnilni volitvi so bili skoro soglasno izvoljeni na novo za odbornike gg. Ign. Jug, Ant. Otorepec in Jernej Podbevšek, kot na mestniki pa gg. Ant. Ježek, Fr. Kalčič in Jos. Sedmak, v nadziralni odsek je bil kot tretji zopet soglasno izvoljen g. Ludv. Kotnik. za namestnike pa gg. Jos. Auhel, Jak. Golmajer in Iv. Jakopič. — Konečno se je šlo sklenilo, da se dá odboru za izredno veliki trud in požrtvovalnost mala nagrada; da se jubilej sv. očeta praznuje dne 8. marca z udeležbo pri nameravanih slavnostih ter s tem, da ostanejo isti dan dopoldne društveni prostori zaprti, ter konečno, da se društvene zabavne prireditve, kakor Miklavžev večer in božično drevesce, prirejajo v zabavo velikim in malim tudi redno v bodoče. Razprave o tem so se udeležili poleg predsednika posebno še člani gg. Pliberšek, Jos. in Iv. Gostinčar, Kotnik, Jakopič, Pleško in drugi. S tem je bil ves dnevni red zaključen in po dvurnem zborovanju je predsednik g. Bahar z zahvalo na udeležnike zaključil zanimivi in vzgledno se vršeči občni zbor.

Veselica katoliškega društva za mladeniče. Včeraj zvečer je priredilo to vro društvo v Rokodelskem domu svoj zabavni večer. Dvorana je bila polna. Vedeli smo, da vrli mladeniči vedno skrbje za dobro zabavo, toda toliko kolikor smo včeraj videli, nismo pričakovali. Eno dejanska »Smola pri glavni skušnjaji« je vzbudila mnogo smeha, ker so igralci storili v popolno pohvalo svojo dolžnost. C. g. Mih. Bulovec je nato v kratkih a jedrnatih besedah opisal namen društva. Rekel je: Podpirajmo to društvo po svojih najboljših močeh, da si vzgajimo mož, trdnih, krščansko prepričanih mož, katerih nam tako manjka in katerih potrebujemo. Omenja velike zasluge č. g. kateheta Alojza.

Stroja, zato društvo in v imenu navzočega občinstva priročno zahvali č. gospoda Stroj za njegov trud, želeč, da s isto delavnostjo deluje naprej za društvo. Nato je sledila šaljiva igra s petjem v dveh dejanjih: »Po zakladu«. Igra je vrlo zanimiva in zabavna, kakor tudi podučna. Petje je spremljal iz posebne prijaznosti g. Benišek. Igralci so kakor mimično tako tudi sicer dovršeno rešili svojo težavno nalogo. Vsa čast jim. Želimo, da nam dá to društvo še večkrat kak tak večer.

Veselica »Bralnega društva« v Vodmatu. Veselica, katero je priredilo včeraj bratno društvo v Vodmatu pri g. Poljšaku, bila je prav dobro obiskana. Jako lep utis napravilo je na gledalce, ko se je iz društvenih prostorov v Vodmatu v odprtih vozovih pomikal pevski zbor na veselico. Čani bili so vsi okičeni s čepicami, katerim se je prav lepo podal društveniznak — lipovopero. Posebno elegantne so bile brhke dame pevke vse v jednaki oblekah. Nastop pevec in pevki bil je impozanten. Dovoščeno peli so 3 mešane zборе, katere so morali na zahtevo občinstva večkrat ponavljati. Ta prvi nastop je pokazal, da lahko od tega zbora pričakujemo še mnogo. Dramatična igra »Krojač Fips«, katero so igrali društveni člani, žela je vsestransko hvalo. Posebno so se potrudili člani društva g. Ravnihar, g. Erbežnik, g. Urbar in gospe Erbežnik in Kopriva, da so igro prav dobro pogodili, za kar jim bodi vsestranska hvala. Občinstvo kar ni moglo prehvaliti društva, da prvič tako vzorno nastopa. Posebno požrtvovalno se je pokazal društveni predsednik g. Ljudevit Klun, da umeva društvo vsestranski voditi. Po igri razširila se je prosta zabava, pri kateri se je občinstvo vzorno zabavalo do ranega jutra.

Zabavni večer, ki ga je včeraj priredilo katoliško društvo za delavke, je zopet napolnil dvorano »Katol. doma«, če tudi se je komaj pred par tedni vršila zadnja prireditve. Pevske točke so se pod vodstvom pred. g. šentjakobskega kapelana Fr. Ferjančiča izvajale z znano preciznostjo in so jako ugajale; zlasti novi šaljivi zbor »Zabec in zabica«, ki se je moral ponavljati. Ant. Hribarja pesem »Jezik« je Marija K. deklamovala tako naravno in živahno, da je žela splošno priznanje. Največ zabave pa sta povzročili šaljivi enodejanski igri: »Luknja v miznem prtju« in »Zakleta soba v gostilni pri zlati goski«. Da so bile vse vloge v spretnih rokah in da so se igralke res potrudile, priznalo je občinstvo s tem, da se je prav od srca smejalo in ni skoparilo s krepkim odobravanjem. Katol. društvo za delavke pa je s tem zabavnim večerom zopet pokazalo, da ni kos samo resnim prireditvam, temveč da umeje občinstvu podati tudi komični pošten predpustne zabave.

Na južnem kolodvoru so v času od 7. do 13. t. m. našli eden dežnik in eden klobuk.

Zgubila je včeraj na poti od Marije Tezije ceste do Sp. Šiške neka kuharica denarnico, v kateri je imela nekaj kronic, zlat prstan in dva ključa. — Na poti od Šolskega drevoreda do Francišanske cerkve je zgubil mešarski pomočnik Ant. Ločnikar denarnico s 14 K.

V Ljubljano padel Čolnar Franc Čalešnik, ki prepeljeval s čolnom ljudi čez Ljubljano od Trnovskega pristani na Prule, se je včeraj popoldne v pijanosti zvrnil iz čolna v vodo, ko je bil kake 3 metre od brega oddaljen. Prihitieli so mu na pomoč mizarska pomočnika Jožef Bajda in Ivan Zinger in ključar Ivan Sušteršič, kateri so ga potegnili na breg in ga spremili domov.

Ljubljanski občinski svet ima jutri izredno sejo ob 5. uri pop. v mestni dvorani. Na dnevnem redu je med drugim: Personalnega in pravnega odseka: o prošnji glavnega odbora za obdelovanje barja, da se vložijo peticija radi zborovanja dežel. zbora v svrhu omogočitve močvirskega zakona; Slavnega odseka: o nakupu sveta ob kolodvoru električne cestne železnice za razširjenje Zaloške ceste in Stare poti; o dovolitvi kredita 36000 K za uravnavo ceste od Hovice do Črnevasi; o nasvetu stavbnega vodstva »Mestnega doma« glede odprave trhljih tramov v tem poslopji. Policijskega odseka: o delovanju rešilnega odseka »Prostov. gasilnega društva« in o nekaterih prenehanjih pri rešilni postaji; o ponudbi hišnega posestnika Josipa Schweigerja za ustanovitev mestne polic. stražnice v njegovi hiši v Kolodvorskih ulicah št. 26; o ponudbi oskrbnostištvu baron Codellijeve grajsčine glede prevzeta odpeljave smeti in izpraznjevanja greznice; klavničnega ravateljstva poročilo o dopisu deželne vlade z dne 6. dec. 1902 št. 25.038 glede zahtevanih predpriprav radi dovolitve dovažanja živih prašičev iz Ogrske in Hrvaške v mestno klavnico.

Rekvijem za nadvojvodinjo Elizabeto. Prihodnji četrtek, 19. t. m., na dan pogreba bo v tukajšnji križevniški cerkvi ob 9. uri slovesni rekvijem za umrlo nadvojvodinjo Elizabeto, mater nadvojvode Evgenja.

Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske od 1. do 7. febr. 1903. Novorojencev 15, umrlih 34, med njimi za ošpicami 1, za jetiko 11, za vnetjem soplinskih organov 6, v sled mrtvouda 1, v sled nezgode 3, za različnimi boleznimi 12, med njimi je tujcev 12, iz zavodov 17. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 3, za škariatiko 3, za tifuzom 1, za vrtico 3, za varicelo 4, za trachom 2, za mumpsem 1.

Na plesu. Hlapca Franc Ljubič in Miha Susteršič ter tesaraki pomočnik Matija Smuk sprli so se včeraj zjutraj na plesni veselici v neki gostilni na Radeckega cesti, ker je Smuk hotel plesati z isto plesalko, kakor Ljubič. Ko sta šla Ljubič in Susteršič iz gostilne, je prišel Smuk za njima in baje zaglal kamen Ljubiču v nogo, Smuk pa trdi, da sta ga hlapca na cesti napadla in da ga je Ljubič udaril z neko rečo po glavi in Susteršič pa ga je hotel z nožem, kar pa je preprečil policaj, ki je na vpitje prišel na mesto in hlapca aretiral.

Nadina Slavjanske v Ljubljani. Zbor Nadine Slavjanske bo koncertoval v Ljubljani dne 6. marca.

Umrli je v bolnici Ivana Ocvirk. V prostorih starega strelšča priredi dne 22. t. m. maskarado pevsko društvo »Ljubljana«.

Domobranski podčastniki so imeli v soboto zvečer v Vospernigovi restavraciji izborni obiskano predpustno zabavo.

V korist salezijanskega zavoda na Rakovniku priredi salezijanski sotrudi dne 19. februarja v dvorani »Katol. doma« ob 7. uri zvečer zabaven večer z zelo zanimivim vspešnim. Vstopnice se dobivajo v trafikah gg. Brus, Podrekar in Sešarek, zvečer pred predstavo pa pri blaginji.

Srebrna poroka. Gosp. Ivan Kastelic, strojnik v predilnici, in njegova soproga Marija Kastelic obhajata te dni svojo srebrno poroko.

V Ameriko. V noči od sobote na nedeljo odpeljalo se je z južnega kolodvora 76 Hrvatov v Ameriko.

Kotiček za liberalce.

Kako je ljubljanski fjakar »potegnil« »Narodovce«. Kadar priredi »Meščanski klub« kako zabavo, tedaj to posebno grize tiste, ki hočejo mej družabnim življenjem našega meščanstva ohraniti umetno zagodzo. In čim bolj so obiskane domače, neprisiljene zabave »Meščanskega kluba« tembolj zavija gotove ljudi. To vedo celo ljubljanski fjakarji, katerih nekateri so pravi tipi dunajskih izvoščakov. Največje veselje jim je, če morejo koga potegniti. In priznati se mora, da se na to izborni razumejo. Tako je na večer predpustne zabave »Meščanskega kluba« čakal nek dovtipni izvošček s svojim konjičkom in vozičkom pred »Katoliškim Domom«. Mimo njega pride družba »Narodovcev«, katerim so iz »Meščanskega kluba« posebno neljubo zveneli na uho veseli zvoki godbe. Pa se vstopi eden izmed te družbe pred fjakarja ter ga vpraša, koga prav za prav čaka. »Škofa!«, pravi izvošček ter se popraska za ušesi. Splošna senzacija pri »Narodovcih«. Kar zjajali so v fjakarja, ki je še previdno, da je bolj »držalo« pripomnil: »Presneto dolgo ga ni iz Katoliškega doma. Pa res ne vem, koliko bi mu rajtal, ker je škof!« »Narodovci« so fjakarja, kateremu se je pri tem dovtipu kar blaženosti topilo srce, še nahrušili, naj le krepko naskoči škofov žep, in zmagonosno so odkorakali dalje s polno zavestjo, da so dobili zopet debel »žganc« za »Narod«. In preteklo soboto je »Narod« v veliko zabavo informiranega občinstva, posebno pa ljubljanskih fjakarjev, ki so si že cel teden skrivnostno namigavali, prinesel naslednjo senzacijsko nalogo:

»Škof na balu. V sredo je takoj imenovani »Meščanski klub« priredil v »Katoliškem domu« predpustno zabavo s plesom. »Slovenec« je z zadovoljstvom poročal o tej prireditvi, pozabil je samo povedati to, da so se veselice udeležili največ duhovniki in da se je te veselice udeležil tudi sam pre-vzvišeni škof. Da je škof začel zahajati na bale, to je vendar nekaj novega in zanimivega, a »Slovenec« tega ni smel obelodaniti. Škof je namreč prišel na bal nekako skrivaj, nekako tako, kakor hodijo lemenatarji na posvetne veselice. Škof ima sicer svojo lepo, s svilo opremljeno kočijo, ali na bal se ni pripeljal z njo, nego je najel navadnega fjakarja. Škofovo kočijo bi bili radovedni ljudje seveda spoznali, to je bil vzrok, da se je škof za svoj ponočni izlet zaupal fjakarju. Naši fjakarji pa niso posebno diskretni, naj že vozijo »porcelan« ali ljubljanskega škofa, in tako se je zgodilo, da je fjakar, ki je škofa pripeljal v »Katoliški dom« in moral pred hišo čakati na svojega odličnega pasažirja, različnim ljudem zaupal, da je pripeljal škofa na bal in poredno dostavljati: Ali bom rajtal, ko ga moram toliko časa čakati. Ali je prevzvišeni na balu tudi kako polko zaplesal, nam ni znano. Sodimo, da se plesa ni udeležil, ali že, da se je vršil predpusten

ples pod njegovo patronanco, je kaj značilno. V tem, ko škof po deželi prepoveduje in preganja najnedolžnejše pleserice ter s tem razburja ljudi, pa hodi v Ljubljani sam na bale. In to je, kar smo hoteli pribiti za slušaj, če bi škof hotel zopet kdaj delati sitnosti zaradi plesov.« — Bolj se »Narodovci« gonja proti škofu pač ni mogla osmešiti kakor s to notico. Ni nam treba praviati, da škof ni bilo na plesu in sploh ne na prireditvi. Tudi izmed duhovnikov smo pri igri, ne pri plesu, opazili samo štiri gospe, ostali množtevinski udeležniki so bili izmed ljubljanske svetne inteligence. Tudi bi vsakdo, ki količikaj Ljubljano pozna, moral vedeti, da bogoslovci ne hodijo na posvetne veselice. »Narod« se je »vse del« na »dovtip« ljubljanskega fjakarja, kar pač priča o veliki brihtnosti »Narodovih« politikov. Čestitamo! Ali bi se dal fjakarjev konj tako potegniti?

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Nočni razgrajadi. Brez vsakega povoda napadli so v vasi Žarjevka fantje hišo posestnika Kalana. Razgrajadi so s kolmi in vilami začeli zbijati po vežnih durih, metali so tudi kamenje na streho in naposled še skozi okna v družbinsko sobo na občo nevarnost Kalanove družine. Čaravno se po glasu ni nihče izdal in so vsi tajili udeležbo pri napadu, so vendar vsi krivci prišli v roke pravice. Obsojeni so bili: France Zor na 14 mesecev, Jože Zun, Franc Molj in France Florijančič vsak na 1 leto, Tine Zor, Jože Petač in Jakob Zlate vsak na 11 mesecev; Tone Bonča, France Burger, Martin Jeriša in Jakob Zor pa vsak na 9 mesecev težke ječe. — Mladi pretepač je še le 18 let stari Matija Podjed posestnikov sin v Dvorjah, kateri je že bil radi tepeža enkrat kaznovan. Dne 1. prosinca t. l. je udaril s sekirico Petra Pavliča po glavi in ga težko poškodoval. Obsojen je bil na 4 mesece.

Ničnostno pritožbo proti razsodbi v stvari dr. Roica vložil tožitelj dr. H. Tuma.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče. Sobotna predstava »Hufmannovih pripovedi« je vspela prav tako dobro, kakor premiera, in bi bila morda še dokaj boljša, da ni bil hripav g. Vlček. Gledališče je bilo dobro obiskano ter nas je ta predstava zopet uverila, da postanejo Hufmannove pripovedi privlačna moč za naše gledališčno občinstvo. Jutri nastopi kot gost gospod Ign. Borštnik v Anzengruberjevi narodni igri »Krivopri-sežnik«.

Zbor Nadine Slavjanske koncertuje v Mariboru dne 7. marca v »Narodnem Domu«.

Makedonija.

Kakor smo že v soboto sporočili, je dala bolgarska vlada zapreti glavne voditelje revolucionarnih odborov makedonskih. To se je zgodilo najbrže na odločni pritisk turške vlade. A gibanje s tem ne bo zatrto, kajti »makedonskih odborov« je v Bolgariji vse polno, kateri obdelujejo javno mnenje jako vspešno. Splošno se zahteva v Bolgariji voj-ska s Turčijo. Zlomiti turško silo, pripojiti Makedonijo in Staro Srbijo z Bolgarsko — to je geslo teh odborov, in bolgarska vlada gleda s skrbjo v bodočnost, kajti ona mora misliti tudi na — posledice. Temu se protivijo druge države, ki so nasprotne bolgarskemu lokalnemu patriotizmu. Nasprotna je Srbija, nasprotna Avstrija, Grška in — Annavti. Rusija sicer zahteva reform, a ne pusti izpremeniti balkanskega zemljevida po bolgarskih željah.

Turška je postavila že na bolgarsko mejo silno armado. Prebivalstvo ječi pod to težo. Na Balkanu pričakujejo — ne vemo, ali utemeljeno ali ne — da pripluje dne 25. febr. avstrijsko vojno brodovje v solunski zaliv.

Turška armada na bolgarski meji znaša doslej 30.000 pešcev in 1500 jezdecev. Iz Bukarešte je vlada naznanila na Dunaj, da pride iz Rumunije v Makedonijo 8000 dobro oboroženih prostovoljcev. Bolgarski minister Ludskanov je odpotoval na bolgarsko mejo.

V bolgarski armadi služi 400 častnikov iz Makedonije. Ti vsi so pripravljeni, če ne bo vojske, pobegniti v Makedonijo in planiti nad Turke. Enajst vstaških čet ima nalogo, iti po vsej Makedoniji, razdirati železniške tire, trgati brzojave in podirati mostove. Štiri vstaške čete so se pojavile okoli Skoplja.

Kolika je vsa turška vojna sila? Če zbere Turčija svojo vojno silo, kar je pod sultanovo oblastjo, doseže moč

avstroogrške armade. Na bojno polje bi mogla postaviti 938.000 pušk, 67.000 sabelj, 1542 topov poleg častnikov in posebnih pomožnih oddelkov. Vsega moštva bi imela najmanj 1.073.000. V toštavilo ni ušteti 120.000 domobrancev (mustehafiz) in žandarji, katerih je 90.000 (20.000 na konjih) in okoli 300.000 prostovoljcev.

Turški vojak je dober bojni, saj je boj njegov element. Samo preskrbovanje s hrano za slušaj vojske bi bilo slabo. Zato pa zna turški vojak stradati enako, kakor Rus ali Črnogorec.

Sveda bi Turčija ne mogla vreči vse te bojne sile na evropsko bojišče. A mogoče ji je v 21 dneh postaviti na bojišče 355.000 pušk, 14.000 sabelj 1044 topov in 30.000 prostovoljcev. V obrambo Carigrada bi bilo 60.000 redicov (rezervistov).

Klanje. V občini Tikveš pri Solunu so našli mrtvo dete nekega Turka. Neki turški fanatik je razširil vest, da so ga umorili kristjani. Turki so se dvignili in poklali 30 kristjanov.

Albanci z Braseljice so v gozdu napadli Srbe s Kurelišta, in 15 ranili. V Mokronu so ubili srbskega krčmarja. Albanci z Debara so oropali selo Durbogomilo. Turški vojaki v Senici so oplenili srbske carve v Novem Varošu. Senico so oropali. Hilmi-paša je prišel v Skopje in poklical k sebi albanske voditelje.

Anglija je protestirala proti Turčiji, da je poslala 15 oddelkov vojaštva v Yemen. Turška vlada je odgovorila, da se ozira na vse angleške reklamacije, ker jej je samo za mr v Arabiji.

Sicer Turčija na zunaj zagotavlja svojo miroljubnost, vendar se vidi, da se sultan pripravlja na dolgo in veliko vojno. Sultan se boji Arnautov, boji se za svoj prestol. Taje se bojne priprave samo zato, da bi pridobili Turki časa. V Solunu in Drinopolju so pomnožili vojaštvo zopet za 25.000 mož. V vseh delavnicah za orožje se dela noč in dan. Puške pripravljajo, sablje brusijo, dovažajo živeža in streliva. Vse prevažanje in dovažanje priprave in moštva se vrši po noči. 9. februarja so v Serez spravili 18 topov.

Vsi rediški bataljoni v solunskem, drinopoljskem in janiškem vilajetu se mobilizirajo. Da se mobilizira tudi Epir, je znamenje, da se boji Turčija vojne tudi z Grško. Dve grški vstaški četi sta prišli že čez mejo; turški vojaki so ji razgnali. Arnautski oddelki iz kosovskega vilajeta so na poti v Prilep.

Najbolj skrbi Turčijo denarna stran vojske. Avstrijske tvrdke, pri katerih je potrkala Turška za bojno orožje, so ji odgovorile, da ne dajo nič na upanje, ampak hočejo, da se jim naprej plača. V Solunu je cel regiment čakal na denar.

Konzulom, ki vprašujejo turško vlado, čemu se tako oborožuje, se daje vedno za odgovor: To je potrebno zato, da vojaštvo podpira civilno oblast pri uvajanju reform! Za obrambo kristjanov se Turčija tako oborožuje.

Arnaut pa je v vojaški obleki še bolj divji, kakor prej. Prošli teden je 500 vojakov s 3 topovi napadlo mesto Galičnik v bitolskem vilajetu. Vdrla so v solo in v več hiš, bili moše in zahtevali denar. Ti so vprašali, zakaj tako z njimi delajo. Vojaki pravijo: Za kazen, ker ste v bolgarskem odboru. V resnici ni tam nobenega bolgarskega odbora, ampak so sami Srbi. Dve ženski, Saveta Avramovičeva in vdova Jovanka sta se junaško branili, ko so ju hoteli Turki posiliti. Zato so ju ustrelili, mrtvi trupli oskrunili in na to razsekali.

Turški vojaki stražijo vse ceste. A stražijo jih tako, da vsakega potnika ustavljajo in preiščejo, »če nima kaj izdajskih pisem«. »Izdajsko pismo« jim je pa vsak košček papirja. Takoj potnik »za kazen pobere vse, kar ima. Kdor ugovarja, je puntar in se mu slabo godi. Zato je ustavljen skoro ves promet.

Makedonska organizacija traja zdaj že enajst let. Prvih šest let so posvetili edino le propagandi, zadnjih pet let so se že poizkušali tudi v boju. Po celi Makedoniji je organiziranih 700 do 800 čet po 7 do 8 mož. To so tisti glasoviti odbori, kateri organizirajo vstaje. Med njimi so vednoma nekoliko studirani sinovi boljših posestnikov, ki gore sovraštva do Turčije in imajo tako že nekako tajno vlado po celi deželi.

Tako so organizirani ti »odborniki« med sabo, da se posameznik ne sme niti ganiti brez dovoljenja organizacije. Kdor bi se ne pokoril, ga takoj kaznujejo.

Vodstvo te tajne vlade ni stalno na enem mestu, ampak se seli iz kraja v kraj. V zadnjih letih je izrekla smrtno kazen nad večsto osebam, katera se je tujitajno izvršila. Dve tretjini umorjenih so bili Bolgari, ki niso hoteli slušati povelj tajne vlade ali so izdajali skrivnosti Turkom. Med

umorjenimi izdajavci je bilo posebno veliko ženskih bolj dvomljivega značaja, katere so Turkom največ izdajale. Vsak član organizacije plačuje v skupno blagajno na leto po premoženju mu določen znesek.

Blizu Peča so imeli Arnauti zborovanje, pri katerem so protestirali proti nameravanim reformam. Po zborovanju je 3000 Arnautov šlo pred Peč in začelo mesto oblegati. Ti nameravajo potem napasti Mitrovico in pregnati konzula.

Iz Grške nameravajo izgnati one bolgarske agitatorje, ki so pobegnili iz Makedonije.

O aretaciji makedonskega odbora se še poroča: Hišo makedonskega odbora je policija v Skopju zaprla in pisarne zapečatila. Bolgarska vlada namerava razpustiti tudi vse makedonske odbore po deželi in mejo zapreti z velikim vojaškim kordonom. To je vlada storila radi tega, da pokaže, da ji je za »red«. Židovski listi so teh aretacij silno veselili in pravijo, da vlasti Turčije ne bodo ovirale pri uduševanju ustanka v Makedoniji. Po židovskih željah bi bilo najbolje, ako bi se Turčiji dalo kar prosto roko pobiti vse kristjane v Makedoniji.

Od makedonskega odbora niso aretirani Sarafov, Kovačev in Davidov, ker so še ob pravem času zapustili Skopje.

Aretirani člani bodo obtoženi baje radi zbiranja rovarskih čet!! Govori se tudi, da so te aretacije le radi »lepšega« in da se je trem članom makedonskega odbora dala prilika pobegniti ob pravem času, da nadaljujejo veliko nalogo.

Slovanski državni poslanci so hoteli na korist Makedoncev prirediti koncert na Dunaju. Vojaske oblast je prepovedala vojaški godbi sodelovanje pri tem koncertu.

Najnovejše vesti.

Dunaj, 16. febr. »N. Fr. Presse« poroča iz Skopja, da je nevarnost vstanka v Makedoniji in ob bolgarski meji vedno večja, a tudi izjemne naredbe bolgarske vlade vstank ne bodo preprečile. Nasprotno je možnost konflikta med Turčijo in Bolgarijo manjša in strah radi vojske med Turčijo in Bolgarijo se utegne razpršiti.

Paris, 16. febr. Bolgarski demokratje so poslali francoskim demokratom poziv, naj podpirajo bolgarsko stvar.

Sofija, 16. febr. Vstaške čete v Makedoniji se neprenehoma oborožujejo. Tekom enega tedna bo oboroženje vstaških čet gotovo.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Nesreča na železnici. Iz Jekaterinoslava poročajo: V bližini postaje Zlatoust je osební vlak skočil iz tira, vsled česar so štirje vozovi padli čez nasip. Strojovodja in dva potnika so ubiti. Eden sprevoznikov in 30 potnikov je težko, 15 pa lahko ranjenih. — Potresi. V Andišah vsaki dan čutijo lahke potresne sunke. — Velikanski snežni zameti so bili včeraj v Galiciji. Na nekaterih železniških progah so morali ustaviti železniški promet. — 100 oseb utonilo. Poročali smo, da je pri pogrebu kanonika Sapinskega v Krakovu padlo z nekega plovca 27 oseb in utonilo. Sedaj se poroča, da je utonilo 100 oseb. — Fakulteta za časnikarstvo se ustanovi na vseučilišču v Bernu.

Telefonska in brzoljavna poročila.

V spomin februarovskih žrtev.

Trst, 16. febr. Kakih 10.000 oseb se je valilo včeraj popoldne ob polu 2. uri proti pokopališču. Na čelu kurjači z vencem, za njimi v presledkih 25 korakov razne druge kategorije delavcev, vsaka je nesla venec. Ogromno četo držalo v redu 600 rediteljev. Njki najmanjše nerednosti, nobene večje nesreče. Pred spomenikom, okrašenim z vencem tržaške občine, so bili zbrani sorodniki februarovskih žrtev: nekateri so glasno jokali. Ob dveh prispela prva skupina na grobovje; delavci približali gologlavi spomeniku, odložili svoj venec ter na nasprotni strani zapustili pokopališče, ne da bi se ustavili. Konec dolge vrste prispel h grobu še le ob pol petih. Nazadnje je stalo ob grobu kakih sto oseb, katerim je govorilo več govornikov, med njimi slovenski socialni demokrat Kopač. Spreveda so se udeležili baje tudi tržaški anarhisti.

Govori se, da so reditelji neki majhni skupini konfiscirali trak z napisom: Tržaški anarhisti.... Poliambulanca, ki je postavila na pokopališče svoj oddelek, imela malo posla. Majhna deklica padla med gnječo in se lahko ranila na obrazu. Mali Vidjak je tako zelo žaloval za svojim bratcem, da je postal nezavesten. Manifestacija delavstva bila postojna.

Maribor, 16. febr. Tukajšno »kat. delavsko društvo« je priredilo sinoči sijajno svečanost v proslavo papeževe 25 letnice. Premil. knezoškof dr. Mibael Napotnik počastili mlado društvo z navdušenim govorom. Sv. očetu se je poslala brzoljavna iskrena čestitka z izrazom globoke udanosti. Slavnostni govor imel č. g. Medved ob treh v Konjicah, ob osmih v Mariboru.

Kranj, 16. febr. Tu se je včeraj ustanovilo veteransko društvo.

Dunaj, 16. febr. (C. B.) Za nadvojvodinjo Elizabeto je počenši od 18. t. m. določeno štiritedensko dvorno ža-lovanje.

Dunaj, 16. febr. Upanje je, da se Koerberju posreči pridobiti Čehe za to, da dajo prosto pot nagodbeni predlogi in proračunu.

Celovec, 16. febr. Stavka delavcev pri gradnji železniškega predora skozi Karavanke je končana.

Praga, 16. febr. Slavni češki pesnik Vrchlický praznuje 50letnico svojega rojstva.

Budimpešta, 16. febr. V sedmograški vasi Apatid sta se dvobojevala radi neke deklice učenca Kruzec in Lipka. Kruzec je ustreljen v prsi in nevarno ranjen.

Genf, 16. febr. Danes zvečer pride obiskat Lujizo Toskansko njena mati.

Genf, 16. febr. Lujiza Toskanska dobi od saškega prestolonaslednika 40.000 frankov letne rente. Tu se splošno trdi, da sta Giron in Lujiza Toskanska še vedno v pismeni zvezi.

Društva.

(»Blaž Potočnikova čitalnica v Št. Vidunad Ljubljano«) je imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 15. svečana t. l., ob 3. uri popoldne v dvorani »Katol. rokodel. društva«.

Za »Ljudski sklad«.

Za »Ljudski sklad« so darovali sledeči p. n. gg.: Ferjančič Jakob 5 kron, Jelenc Janez 2 K, Sparovic France 2 K, Bobek Alojzij 2 K, Lavrič Jožef 2 K, Zelnik Jožef 7 K, dr. Elbert Sebastijan 20 K, Hribar Anton 5 K, Arko Miha 5 K, Povše Fran 20 K, Pfeifer Viljem 20 K, Pogačnik Jožef 20 K, Vencajz Ivan 15 K, dr. Breje Janko 10 K, Košak Franc 5 K, Sajovic Jan. 5 K, Belec Anton 30 K, dr. Pavletič Francišek 5 K, dr. Lampe Evgen 5 K, A. F. 5 kron, Kat. pol. društvo Staraloka 10 K, Kat. pol. društvo Šmartno pri Litiji 5 K.

— Občeznano dajo Mautnerjeva napojena semena za krmsko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mauthnerjeva zelenjadna in cvetlična semena.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 746,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina
14	9. zveč.	738,0	4,0	sr. jzah.	oblačno	
15	7. zjut.	729,5	—0,4	sl. sever	jasno	0,0
	2. popol.	727,1	6,7	sr. jzah.	del. obl.	
16	9. zveč.	728,8	2,4	sl. jzah.		
17	7. zjut.	734,3	—0,3	sl. vzvzh.	oblačno	1,2
	2. popol.	737,1	0,0	sr. vzvzh.		
Srednja temperatura sobote 2,8°, norm. —0,3.						
Srednja temperatura nedelje 3,0°, normale, —0,2.						

Dunajska borza

dne 16. februvarija.

Skupni državni dolg v notah	100,90
Skupni državni dolg v srebru	100,90
Avstrijska zlata renta 4%	121,15
Avstrijska krona renta 4%	101,25
Ogerska zlata renta 4%	121,30
Ogerska krona renta 4%	99,50
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	15,87
Kreditne delnice, 160 gld.	694,25
London vista	239,92 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117,07 1/2
20 mark	23,43
20 frankov (napoleonor)	19,08
Italijanski bankovci	95,30
C. kr. cekini	11,32

Barve za umetnike, düsseldorfске dr. Schönfelda v pušicah, za akademične slikarje, ter Kasparjeve in Spitzauerjeve, dobé se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnania naročila proti povzetju. 524 7 11—7

Lepo predivo

cele vagone in manjše partije, kakor tudi fižol

kupi

Anton Koleno v Celju. Kdor kaj ima, naj takoj naznani. 122 6—6

Pravo domače dobro

hrvatsko vino!

Do 300 Hl belega, šillerja in črnega vina, starega in novega se dobi pri gospej Kamili vdovi Marion, posestnici v Jaski (Hrvatsko). 189 1—1

Organist in cerkvenik

se išče

za Blagovico pri Lukovici. Služba se nastopi o sv. Juriju. 175 4—1

V najem se oddá

dobro vpeljana

gostilna in prodajalna s trafiko

na Gorenjskem

v lepem kraju, kamor dohaja poleti mnogo tujcev.

Ponudbe neposredno upravnistvu »Slovenca.«

186 3—2

Izginil mi je

v soboto rujavkasto-rumeni

pes bernhardinec,

kateremu je ime »Čuvaj«. — Kdor mi ga pripelje, dobi nagrade 40 kron.

Dr. Oražen

Walfove ulice 12.

188 2—1

Kuksnih deležev

šentjanške premogovne družbe na Dolenjskem

(Johannesthaler-Kohlengewerkschaft)

po 120 K

prosto vsakršnih prepisnih pristojbin, je še nekaj dobiti.

Pristopnice in druga pojasnila iz prijaznosti pri

Splošnem kreditnem društvu

189

v Ljubljani, Gosposke ulice št. 7.

Št. 5396

Razglas.

170 3—3

V smislu § 15. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano (zakon z dne 5. avgusta 1887. l., št. 22 dež. zak.) naznanja se javno, da so imeniki volilnih upravičencev za letošnje dopolnilne volitve v občinski svet sestavljeni in da se smejo

od petka 13. dne t. m. skozi 14 dni

v pisarni magistratnega tajnika (Mestni trg št. 27, II. nadstropje, soba št. 5) ob uradnih urah pregledavati in proti njim vlagati ugovori.

O pravočasno vloženi ugovori bo razsojal občinski svet.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 10. februvarja 1903.